

ประมวลการสอนรายวิชา (Course syllabus) วิทยาลัยเภสัชศาสตร์

รหัสวิชา	PHM 541	จำนวนหน่วยกิต 2(2-0-4)
ชื่อวิชา	แพทย์ทางเลือก Alternative Medicine	กลุ่มเรียน 01
ภาคการศึกษาที่	1	ปีการศึกษา 2567
ผู้เรียน	นักศึกษาวิทยาลัยเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 5	

อาจารย์ผู้สอน

1. พระอาจารย์ปพนพัชร จิระธัมโม (วัดคำประมง)
2. รศ.ดร.ภญ.นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล)
3. รศ.ดร.ภก.อุทัย โสธนะพันธ์ (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร)
4. ผศ.ดร.ภญ.ศุภวรรณ บุญระเทพ
5. ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ
6. อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
7. อ.ภก.ณัฐวรรธณ์ จันคณา
8. ภญ.เดลิษา ชั่งสิริพร (โรงพยาบาลอุ้มทอง)
9. ภก.ธนิษฐ อุตมสินานนท์ (โรงพยาบาลกาบเชิง)
10. น.ส.วิไลลักษณ์ ตันติตระกูล (วัดคำประมง)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ และ อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

วัน/เวลา/สถานที่สอน วันพฤหัสบดี เวลา 8.00-10.00 น. ห้อง 4/1-503

วิชาบังคับก่อน PHM342 เภสัชเวท 2

วิชาบังคับร่วม -

คำอธิบายรายวิชา

การแพทย์ทางเลือกหรือการแพทย์ทางเลือกเสริมมีหลักฐานพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์แล้วว่าได้ผล โดยศึกษาถึงบทบาทของเภสัชกรในการแพทย์ทางเลือก เช่นแพทย์แผนไทย อายุรเวท สมุนไพรไทย สมุนไพรจีน สุนัขบำบัด และโฮมีโอพาธี เป็นต้น

Alternative medicine or complementary medicine based on evidence base medicine; roles of pharmacists in alternative medicine e. g. Thai traditional medicine, Ayurvedic medicine, Thai herbal medicine, Chinese herbal medicine, aromatherapy and homeopathy.

วัตถุประสงค์ หลังจากศึกษาแล้วนักศึกษาสามารถอธิบาย

1. ความหมาย ประเภทและความสำคัญของแพทย์ทางเลือก

2. ภูมิปัญญาและทฤษฎีพื้นฐานของการแพทย์แผนตะวันออกโดยเข้าใจถึงความแตกต่างจากการแพทย์แผนปัจจุบันและการนำศาสตร์แต่ละด้านไปประยุกต์ใช้ประโยชน์
3. การนำสมุนไพรไปใช้ในการแพทย์ทางเลือกเช่นด้านการแพทย์แผนไทย แพทย์แผนจีน สุคนธ์บำบัด
4. บทบาทของเภสัชกรที่มีต่องานด้านการแพทย์ทางเลือก
5. หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการนำสมุนไพรมาใช้ในการแพทย์ทางเลือก

เนื้อหารายวิชา (ตามตารางแนบ)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. บรรยายโดยใช้สื่อการสอนแบบต่างๆ
2. ทดสอบย่อย (Quiz) และ/ หรืองานที่มอบหมาย
3. การดูงานเสมือนจริง (Virtual visit)

การประเมินผล

- สอบข้อเขียน 95% แบ่งสอบ 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 สอบกลางภาค	47.50%
ครั้งที่ 2 สอบปลายภาค	47.50%
- ทดสอบย่อยและงานที่ได้รับมอบหมาย 5%
- เกณฑ์ผ่านคือได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 50%
- ระดับคะแนนต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการ วิทยาลัยเภสัชศาสตร์ และคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการวิทยาลัยเภสัชศาสตร์

หมายเหตุ กำหนดเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ตำราและเอกสารหลัก

1. สถาบันการแพทย์แผนไทย. คู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพยาบาลการสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2552.
2. โครงการพัฒนาตำรา กองทุนสนับสนุนกิจกรรม มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา. การแพทย์พื้นบ้านกับการดูแลสุขภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.
3. มณฑกา ธีรชัยสกุล. "ไขความลับ "การบำบัดแบบโฮมีโอพาธี". กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2549.
4. กองการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. ตารางวิชาการ สุคนธ์บำบัด. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพยาบาลการสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2550
5. โกวิท คัมภีร์ภาพ. ตำราการแพทย์แผนจีนด้วยตนเอง : ทฤษฎีพื้นฐานการแพทย์แผนจีน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2549.
6. Jonas WB, Levin JS, eds. Essentials of Complementary and Alternative Medicine. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins; 1999.

7. Micozzi MS. Fundamentals of Complementary and Alternative Medicine. 2nd ed. Philadelphia: Churchill Livingstone; 2001.
8. Kayne SB. ed. Complementary and alternative medicine. 2nd ed. London: The Pharmaceutical Press; 2009.

เอกสารและข้อมูลสำคัญ

1. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. ตำรับยาจีนที่ใช้บ่อยในประเทศไทย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพยาบาลองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2550.
2. เย็นจิตร เตชะดารงสิน, บรรณาธิการ. คู่มือการใช้สมุนไพรไทย-จีน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพยาบาลองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2551.
3. เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. วิถีชีวิตเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ), 2549.
4. วิทยา บุญวรพัฒน์. สารานุกรมสมุนไพรไทย-จีน ที่ใช้บ่อยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมศาสตร์การแพทย์แผนจีนในประเทศไทย, 2554.

เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. สถานการณ์แพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. กรุงเทพฯ: การแพทย์แผนไทยประยุกต์กับการพัฒนาการแพทย์ไทยให้ยั่งยืน. ศุภานิชการพิมพ์, 2554.
2. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการใช้ยาแผนไทยและยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
3. นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ และนงลักษณ์ เรืองวิเศษ. วิเคราะห์วิจัยคุณภาพเครื่องยาไทย. กรุงเทพฯ : คอนเซ็ปท์ เมดิคัลส์, 2551.

แผนการสอน
(Course outline)

รหัสวิชา ชื่อวิชา PHM541 แพทย์ทางเลือก จำนวนหน่วยกิต 2(2-0-4)
 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567
 วันเวลาและสถานที่เรียน วันพฤหัสบดี เวลา 8.00-10.00 น. ห้อง 4/1-503 กลุ่มเรียน 01

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อสอน	อาจารย์ผู้สอน
1	15 ส.ค.67	บทนำสู่วิชาแพทย์ทางเลือกสำหรับเภสัชกร	อ.ภก.ณัฐวรรธน์ จันคณา
2	22ส.ค.67	การดูแลสุขภาพด้วยหลักการแพทย์แผนไทย	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
3	29 ส.ค.67	ประวัติศาสตร์การแพทย์แผนไทย ศิลาจารึก และคัมภีร์แพทย์แผนไทย	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
4	5 ก.ย.67	กัญชา : ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ การใช้ในแพทย์แผนไทยและสถานการณ์ปัจจุบัน	อ.ภก.ณัฐวรรธน์ จันคณา
5	ศุกร์ 6 ก.ย.67 13.00-15.00 น. ห้อง 6-604	สุคนธ์บำบัด	ผศ.ดร.ภญ.ศุภวรรธน์ บุญระเทพ
6	12 ก.ย.67	โฮมีโอพาธี	ผศ.ดร.ภญ.ศุภวรรธน์ บุญระเทพ
7	19 ก.ย.67 ห้อง 4-201 B	ภูมิปัญญาไทยด้านการแพทย์และการดูแลสุขภาพ	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
8	26 ก.ย.67	ประสบการณ์การใช้สมุนไพรในผู้ป่วยมะเร็ง ณ อโรคยศาล วัดคำประมง	พระอาจารย์ปพนพัชร จิระธัมโม น.ส.วิไลลักษณ์ ตันติตระกูล
9	นอกตาราง	การดูงานเสมือนจริง (วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม)	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
10	3 ต.ค.67	ทฤษฎีพื้นฐานการแพทย์แผนจีน การแพทย์แผนจีน และสมุนไพรจีนในประเทศไทย	รศ.ดร.ภก.อุทัย โสธนะพันธ์
สอบกลางภาควันที่ 7-11 ตุลาคม 2567 (ครั้งที่ 1-7)			
11	นอกตาราง	การใช้สมุนไพรในการยับยั้งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
12	17ต.ค.67	บทบาทของเภสัชกรในการแพทย์ทางเลือก : (1) งานวิจัยและพัฒนาตำรับยาในบัญชียาหลัก แห่งชาติ	รศ.ดร.ภญ.นพมาศ สุนทรเจริญนนท์
13	24 ต.ค.67	(2) งานการแพทย์แผนไทยและการผลิตยาสมุนไพร โรงพยาบาลอุ้มทอง	ภญ.ตติยา ชั่งสิริพร

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อสอน	อาจารย์ผู้สอน
14	7 พ.ย.67	(3) การส่งเสริมและการบูรณาการ การแพทย์แผนไทยกับการแพทย์แผนปัจจุบันในโรงพยาบาลกาบเชิง	ภก.ธนิษฐ อุตมสินานนท์
15	14 พ.ย.67	บูรณาการความรู้ : การส่งเสริมการใช้สมุนไพร และการเฝ้าระวังความปลอดภัยของยาสมุนไพร	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และ ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ
สอบปลายภาควันที่ 18-22 พฤศจิกายน 2567 (ครั้งที่ 8-14)			